

رابطه باورهای غیرمنطقی با سازگاری زناشویی زوجین

مرجان رضازاده

دانش آموخته دوره کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات سمنان

چکیده

هدف این پژوهش «بررسی رابطه باورهای غیرمنطقی با سازگاری زناشویی زوجین زیرهفت سال منطقه پنج شهر تهران» بود. روش این تحقیق از نوع توصیفی - همبستگی و از نظر هدف کاربردی بود. جامعه آماری این پژوهش، کلیه زوجینی بودند که مدت ازدواج آنان کمتر از ۷ سال و ساکن منطقه ۵ شهر تهران در سال ۱۳۹۳ بودند. حجم نمونه عبارت از، ۶۵ زوج در ۲۹ محله موجود در شهرداری منطقه ۵ تهران شد. که به روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای انتخاب شدند. ابزار جمع آوری اطلاعات در این پژوهش پرسشنامه باورهای غیرمنطقی جونز (۱۹۶۸) و پرسشنامه رضایت زناشویی اسپانیر (۱۹۷۶) بود که توسط ۱۳۰ نفر (۶۵ زن و همسران آنها) تکمیل شد. یافته ها نشان داد در مردان رابطه ضرورت تأیید و حمایت دیگران، واکنش به ناکامی، بی مسئولیتی عاطفی، اجتناب از مشکل با سازگاری زوجین منفی و از لحاظ آماری معنادار بود. در مردان رابطه ضرورت تأیید و حمایت دیگران، بی مسئولیتی عاطفی، اجتناب از مشکل با رضایت زوجین و رابطه ضرورت تأیید و حمایت با همبستگی زوجین و رابطه ضرورت تأیید و حمایت دیگران، اجتناب از مشکل با رضایت زوجین و رابطه ضرورت تأیید و حمایت دیگران، واکنش به ناکامی، بی مسئولیتی عاطفی، اجتناب از مشکل، وابستگی با ابراز محبت منفی و از لحاظ آماری معنادار بود. در زنان ضرورت تأیید و حمایت دیگران، بی مسئولیتی عاطفی، اجتناب از مشکل با سازگاری زوجین منفی و از لحاظ آماری معنادار بود. در زنان رابطه ضرورت تأیید و حمایت دیگران، بی مسئولیتی عاطفی، اجتناب از مشکل با رضایت زوجین و رابطه ضرورت تأیید و حمایت دیگران، بی مسئولیتی عاطفی و واکنش به ناکامی با همبستگی زوجین و رابطه ضرورت تأیید و حمایت دیگران، انتظار بالا از خود، واکنش به ناکامی با توافق زوجین منفی و از لحاظ آماری معنادار بود. در زنان رابطه هیچکدام از باورهای غیرمنطقی با ابراز محبت از لحاظ آماری معنادار نبود. نتایج نهایی بدست آمده از این پژوهش نشان داد باورهای غیرمنطقی با سازگاری زناشویی زوجین رابطه دارد.

واژه‌های کلیدی: باورهای غیرمنطقی، سازگاری زناشویی، زوجین

۱- مقدمه

مفهوم سازگاری زناشویی جایگاه برجسته ای را در مطالعه ارتباطات خانودگی و زناشویی به خود اختصاص داده است (اسپانیر^۱، ۱۹۷۶). سازگاری زناشویی را می توان به شکل فرایندی تعریف کرد که با پیامدهای چندی چون دشواری در درک تفاوت های جنسی، اضطراب شخصی و بین فردی، رضایتمندی زناشویی و... هم آیند است (اسپانیر، ۱۳۷۶). سازگاری زناشویی ضعیف اثر منفی بر کیفیت زندگی، تبعیت درمانی (پریمومو^۲ و همکاران، ۱۳۹۰) و کارکرد جنسی (هالورسن^۳ و متس، ۱۹۹۳) دارد. طبق پژوهش کیکلت گلاسر و نیوتن (۲۰۰۱) ازدواج ناشاد و عدم رضایت زناشویی اثرات زیانبخش بر سلامت عمومی دارد (به نقل از ثنایی و همکاران، ۱۳۹۱). با وجود این شواهد موجود گویای این حقیقت است که زوجین در عصر حاضر در برقراری ارتباط و داشتن ارتباط زندگی زناشویی رضایتمند با مشکلات و ناهماهنگی متعدد روبرو هستند. احساس امنیت، آرامش و صمیمیت به سستی گراییده و کانون خانواده دستخوش فرایندهای ناخوشایند شده است (به نقل از برنشتاین، سهرابی، ۱۳۸۲). سازگاری زناشویی احتمالا به طور خاص بر اثرات فشار روانی ناشی از حوادث منفی زندگی نیز حساس است (کرنبلث و همکاران، ۱۹۹۴). نتایج حاصل از پژوهش سولمون و همکاران (۲۰۰۹) در زوجینی که یک همسر در آن از بیماری سرطان نجات پیدا کرده بود نشان داد که چهار متغیر روانشناختی مانند دیدگاه فرد در مورد خودش، ادراک بیمار درباره دیدگاه همسرانشان، ادراک همسران از دیدگاه فردمبتلا از خودش و دیدگاه خودش درباره ظاهر جسمانی همسرانشان دارای ارتباط معناداری با سازگاری زناشویی آنهاست. علاوه بر آن درد و مولفه روانشناختی دیگر نیز دارای ارتباط با اهمیت با سازگاری زناشویی همسران بوده است. این مولفه ها دیدگاه شوهران در مورد خودش و سطح آشفتگی روانشناختی آنهاست (وایمینگ، ۲۰۰۲). بر این اساس، عوامل شخصی فراوانی وجود دارند که می توانند در رضایت یا نارضایتی و سازگاری و ناسازگاری زناشویی دخیل بوده و آن را تشدید نمایند (به نقل از برنشتاین، سهرابی، ۱۳۸۲). ادراکهای غلط و انتظارات غیر واقع بینانه ای که به درون ازدواج رسوخ می کنند، نمونه ای دیگر از عوامل شخصی هستند. افراد مجموعه ای از انتظارات، باورها و تصورات خیالی مربوط به نقش خود و همسرانشان را در پیوند زناشویی داخل می کنند. بسیاری از این انتظارات شدیداً غیر واقع بینانه هستند و از این رو سبب گسترش ناامیدی و پر خاشگری می شوند. اپشتاین و آیدلسون (۱۹۸۱) اشاره کرده اند اندازه سنجش باورهای غیر واقع بینانه می تواند در ماندگی زناشویی را پیش بینی کنند (برنشتاین، سهرابی، ۱۳۸۲).

۲- ادبیات تحقیق

این تحقیق به بررسی رابطه دو متغیر باورهای غیر منطقی به عنوان متغیر مستقل و سازگاری زناشویی به عنوان متغیر وابسته می پردازد. در این تحقیق به معرفی متغیرهای تحقیق می پردازیم و خلاصه ای در مورد پیشینه و کاربردهای اصلی هر یک مطالبی را بیان خواهیم کرد.

۱-۲- باورهای غیر منطقی

وقتی حادثه ای برای فرد اتفاق می افتد و بر اساس تمایلات ذاتی خود ممکن است دوبرداشت متفاوت و متضاد از موقعیت داشته باشد، در حالی که فرد تابع افکار منطقی باشد به عواقب منطقی و درحالی که تابع افکار غیر منطقی باشد عواقب غیر منطقی مواجه خواهد شد. ایس نظریه پرداز شناختی وجود ده اعتقاد را در ذهن فرد غیر منطقی می داند که عبارتند از: مقیاس ضرورت تایید و حمایت دیگران: فرد معتقد است من باید مورد تایید همه افراد جامعه یا همه کسانی که مرا می شناسند قرار گیرم. انتظار بالا از خود: من باید حداکثر کمال، لیاقت، شایستگی را داشته باشم.

¹ Spanier

² Primomo

³ Halvorsen

تمایل به سرزنش: فرد عقیده دارد خودش یا کسانی که مرتکب خلافی می شوند باید تنبیه و مجازات شوند. واکنش به ناکامی: اگر وقایع و حوادث آن طور نباشد که فرد می خواهد نهایت ناراحتی و بیچارگی است. بی مسئولیتی عاطفی: این باور که آشفتگی ها و ناراحتی های روحی من ناشی از مسائل، مشکلات و حوادث زندگی است. مقیاس دلمشغولی زیاد و همراه با اضطراب: اعتقاد به اینکه اگر قرار است حادثه یا اتفاق بد و خطرناکی رخ دهد باید همیشه نگران آن بود.

مقیاس اجتناب از مسائل: اعتقاد به اینکه اجتناب از مسائل مشکلات، مسئولیت و وظایف آسان تر از مواجه شدن با آنها است. مقیاس وابستگی: باید به افراد قویتر از خود متکی بود، یا اینکه زندگی بدون اتکاء به افراد قویتر سخت یا غیرممکن خواهد بود. مقیاس ناامیدی نسبت به تغییر: فرد به خود می گوید من محصول تاریخچه و تجارب گذشته زندگی هستم و آنها تعیین کننده رفتار کنونی من هستند و من به هیچ وجه نمی توانم آنها را تغییر دهم. کمال گرایی: برای هر مشکلی و هر مسئله ای فقط یک راه حل درست و کامل وجود دارد و اگر فرد بدان دست نیابد و وحشتناک و فاجعه آمیز خواهد بود. (الیس، ۱۹۷۳)

الیس^۴ (۱۹۷۸) نظریه پرداز عقلانی، عاطفی، رفتاری بیماریها و اختلالات روانی از شناخت های اشتباه، باورها و عقاید نادرست و نگرشهای غلط می داند و تاکید می کند که عامل تفکرات غیرمنطقی و انعطاف ناپذیری تفکر، علت اصلی اختلاف هادر روابط اجتماعی و به خصوص در روابط زوجهاست. طبق آمار گزارش شده (به نقل از مظاهری و حیدری، ۱۳۸۴) برنشتاین (۱۹۸۹) تاکید می کند که بسیاری نشانگر این واقعیت است که مکانیسم های شناختی بر سازگاری و رضایت زناشویی اثر گذارند و به همین دلیل معتقد است که زندگی زناشویی از گزند تفکرات غیرمنطقی مصون نمی باشد. تحقیقات تردکس و پل (۱۹۹۲) نیز نشان می دهد که باورها و انتظارات غیرمنطقی و غیرواقعی یک عامل شناخته شده در بروز اختلاف های زناشویی است (به نقل از مظاهری و حیدری، ۱۳۸۴). در حوزه شناختی الیس بسیاری از تعارضات، مشکلات باریشه روانشناختی ران نتیجه باورهای غیرمنطقی^۵ می داند (به نقل از شفیع آبادی، ۱۳۶۵). در این پژوهش به بررسی رابطه باورهای غیرمنطقی با سازگاری زوجین پرداخته می شود.

۲-۲- سازگاری زناشویی

سازگاری زناشویی وضعیتی است که در آن زن و شوهر در بیشتر مواقع احساس ناشی از خوشبختی و رضایت از همدیگر دارند و سازگاری در ازدواج از طریق علاقه متقابل، مراقبت از یکدیگر، پذیرش و درک یکدیگر وارضای نیازها ایجاد می شود (سین هاوماکر جکت، ۱۹۰۹).

علاوه بر این وجود نارضایتی در روابط همسران به کم شدن میزان رضایت از زندگی (تاگر و گراد، ۲۰۰۱) اشکال در روابط اجتماعی آنها (پلچاتی، کاتوریر، کوت و روی، ۱۹۹۰) می انجامد. آمار طلاق به عنوان معتبرترین شاخص آشفتگی زناشویی، نشانگر آن است که رضایت زناشویی به آسانی قابل دستیابی نیست (روزن و دیگران، ۲۰۰۴) در مقابل ازدواج های رضایت بخش باعث ارتقای سلامت همسران و مانع رویدادهای منفی زندگی و مشکلات روانشناختی در آنها می شود (غفاری، هاشم آبادی، شعرباف، ۱۳۸۵). یافته های پژوهشی نشان می دهد که شش عامل از عمده ترین عوامل ایجاد کننده درگیری های زناشویی خصوصیات شخصیتی، عدم عشق و علاقه، فقدان مهارت ارتباطی، عدم تعهد و وفاداری، خصوصیات خانوادگی همسر، عدم پایبندی به اصول اخلاقی می باشد (سامانی، ۱۳۸۶) در پژوهش دیگری مشخص شد که ویژگیهای شخصیتی پیش بینی کننده سلامتی، رضایت زناشویی، طلاق و موفقیت شغلی بوده است. (فینچام، هارولد، گانوفیلیس، ۲۰۰۰) سینگر و الیس و مالارک در سال ۱۹۵۴ نیز بر نقش ناهماهنگی تیپ ها در ایجاد مشکلات درون رابطه ای تاکید کرده اند. (به نقل از امانی، مجذوبی، ۱۳۹۱)

⁴ Ellis

⁵ Irrational beliefs

۳- فرضیه های تحقیق

- فرضیه شماره ۱:** بین باورهای غیر منطقی با سازگاری زوجین در مردان رابطه معنی دار وجود دارد.
- فرضیه شماره ۲:** بین باورهای غیر منطقی با مقیاسهای سازگاری زوجین در مردان رابطه معنی دار وجود دارد.
- فرضیه شماره ۳:** بین باورهای غیر منطقی با سازگاری زوجین در زنان رابطه معنی دار وجود دارد.
- فرضیه شماره ۴:** بین باورهای غیر منطقی با مقیاسهای سازگاری زوجین در زنان رابطه معنی دار وجود دارد.

۴- روش تحقیق :**۴-۱- جامعه آماری و روش نمونه گیری**

این تحقیق از نوع توصیفی-همبستگی و از نظر هدف کاربردی بود. جامعه مورد نظر در این پژوهش کلیه زوجینی شد که مدت ازدواج آنان کمتر از ۷ سال و ساکن منطقه ۵ شهر تهران در سال ۱۳۹۳ بود. حجم نمونه عبارت از ۶۵ زوج در ۲۹ محله موجود در شهرداری منطقه ۵ تهران بود. که به صورت تصادفی خوشه ای انتخاب شدند. روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای بوده است. از ۲۹ محله موجود در محدوده شهرداری منطقه ۵ شهر تهران به صورت تصادفی ۱۰ محله انتخاب شدند سپس از افرادی که در مدت زمان معین به سرای محله های موجود در محلات انتخابی مراجعه داشتند و از معیارهای ورود به مطالعه برخوردار بودند بر حسب قرعه و تصادف انتخاب شده و اقدام به تکمیل پرسشنامه نمودند. توزیع تعداد پرسشنامه در محلات به نسبت تعداد مراجعین به سرای محلات صورت گرفته است.

۴-۲- ابزار

ابزار جمع آوری اطلاعات در این پژوهش پرسشنامه باورهای غیر منطقی جونزو مقیاس سازگاری بود. باورهای غیر منطقی که توسط ۱۳۰ نفر (۶۵ زن و ۶۵ مرد که همسرانشان بودند) تکمیل شدند. آزمون عقاید غیر منطقی برای اندازه گیری و سنجش عقاید غیر منطقی ساخته شده است. این آزمون در سال ۱۹۶۸ توسط جونز تهیه گردید که شامل ۱۰۰ عبارت و ۱۰ زیرمقیاس می گردد که بر پایه ۱۰ نوع تفکر غیر منطقی در نظریه ایس نظیر انتظار بیش از حد از خود، تمایل به سرزنش، واکنش به ناکامی، بی مسئولیتی عاطفی، دلمشغولی زیاد توأم با اضطراب، اجتناب از مشکل، وابستگی به دیگران، درماندگی نسبت به تغییر، کمال گرایی و نمره گذاری در مقیاس چهار امتیازی لیکرت توسعه یافته است. نمره کلی آزمون در دامنه بین ۱۰۰ تا ۴۰۰ قرار دارد. به گونه ای که نمره بالا بیانگر باورهای غیر منطقی و ناکارآمد و نمره پایین نشان دهنده باورهای غیر منطقی و کارآمد است (بریدجز و ساندرومن^۷، ۲۰۰۲) آزمون باورهای غیر منطقی از اعتبار و روایی برخوردار می باشد

مقیاس سازگاری ویا پرسشنامه رضایت زناشویی اسپانیر (۱۹۷۶) یک ابزار ۳۲ عبارتی برای ارزیابی کیفیت رابطه زناشویی از نظر زن و شوهر که در سال ۱۹۷۶ توسط اسپانیر ساخته شده است. تحلیل عاملی آزمون نشان داده است که این مقیاس چهار بعد را می سنجد، این ابعاد عبارتند از: رضایت زوجین (میزان رضایت از جنبه های مختلف رابطه) همبستگی زوجین (میزان مشارکت در فعالیتهای مشترک) توافق زوجین در بین ۰ تا ۱۵۱ متغیر است که کسب نمرات برابر یا بیشتر از ۱۰۰ به معنای سازگاری افراد و نمرات کمتر از ۱۰۰ به معنی وجود مشکلی در روابط زناشویی و عدم سازگاری و تفاهم خانوادگی است.

۴-۳- روایی

تحقیقات متعددی روایی آزمون باورهای غیر منطقی را مورد تأیید قرار داده اند. برای مثال این آزمون در پژوهشی که توسط تقی پور (۱۳۷۳) با استفاده از یک نمونه ۱۰۶ نفری از دانشجویان دانشگاه علامه طباطبایی با میانگین سنی ۲۴،۲۵ صورت

⁶ Bridges⁷ Sanderman

گرفت، بدست آمده است. نتایج حاصل از پژوهش فوق نشان می دهد که روایی این آزمون از طریق ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۱ است.

همچنین مقیاس سازگاری پرسشنامه زناشویی اسپانیر با قدرت تمییز دادن زوج های متاهل و مطلقه در سوال، روایی خود را برای گروه های مورد مطالعه نشان داده است. این مقیاس از روایی هم زمان نیز برخوردار است. و با مقیاس رضایت زناشویی لاک-والاس همبستگی دارد.

۴-۴-۴-۴ اعتبار

برنارد (۱۹۸۹) می گوید آزمون باورهای غیرمنطقی از اعتبار خوبی برخوردار است اعتبار این آزمون از سه روش بدست آمده است. اعتبار این آزمون از طریق همبستگی آن با سایر آزمون های مربوط به باورهای غیر منطقی مثل عقاید یا آزمون رفتاری و از طریق آزمایش حساسیت آزمون به تغییرات عقاید افرادی که با استفاده از روش های درمان عقلانی عاطفی در آزمون ایجاد شده است. اسمیت و زواراسکی در تحقیقات متعدد مشاهده نمودند که بین آزمون باورهای غیرمنطقی و آزمون های آشفتگی عاطفی همبستگی بالایی وجود دارد. در این تحقیقات رابطه آزمون باورهای غیرمنطقی و آزمون عقاید ۰/۷۱ بدست آمد.

مقیاس سازگاری و پرسشنامه رضایت زناشویی اسپانیر در پژوهش های داخلی زیادی مورد استفاده قرار گرفته است. در تحقیق ملازاده و همکاران (۱۳۸۱) به منظور برآورد روایی، با اجرای همزمان این پرسشنامه و پرسشنامه سازگاری زناشویی لاک-والاس ضریب همبستگی برای ۷۶ نفر از زوج های مشابه با زوج های نمونه ۰/۹۰ بدست آمد. در این تحقیق، متناسب با متغیرهای مورد مطالعه و نوع داده های جمع آوری شده، در مرحله آمار توصیفی، به منظور توصیف آنان شاخص های مناسب نظیر شاخص های گرایش مرکزی، پراکندگی و نمودار میله ای، جداول توزیع فراوانی محاسبه و تنظیم شد. در مرحله آمار استنباطی با توجه به ماهیت مقیاس اندازه گیری که از نوع فاصله ای است. برای تحلیل داده های حاصل از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف برای بررسی نرمالیتی، ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد.

در پژوهش ملازاده و همکاران (۱۳۸۱)، با اجرا در فاصله زمانی ۳۷ روز بر روی ۹۲ نفر از نمونه مورد بررسی ضریب پایایی به روش بازآزمایی ۰/۸۶ بدست آمد و ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۹ تعیین شده است. همچنین در پژوهش حسن شاهی و همکاران (۱۳۸۲) ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ در پژوهش برازنده و همکاران (۱۳۸۵) ۰/۹۶ در بررسی ابوالقاسمی و کیامرثی (۱۳۸۵) و در پژوهش درویزه و کهکی (۱۳۸۷) ۰/۹۴ به دست آمد. اعتبار خارجی: مقیاس سازگاری زوجین در ابتدا با روش های منطقی روایی (روایی صوری) مورد بررسی قرار گرفت.

یافته ها

در این پژوهش میانگین سن مردان ۳۲/۹۱ سال با انحراف استاندارد ۶/۲۹، میانگین سن زنان ۲۹/۰۳ سال با انحراف استاندارد ۵/۵۱ بود. میانگین مدت ازدواج ۳/۵۱ سال با انحراف استاندارد ۲/۲۲، حداقل مدت ازدواج ۰/۱ سال یا حدود ۲ ماه و حداکثر ۷ سال بود. سطوح تحصیلی زنان بالاتر از مردان و ۶۹ درصد زوجین ازدواج سنتی و ۳۰/۸ درصد ازدواج غیرسنتی داشتند. ۶۴ درصد زوجین بدون فرزند و ۲۷/۷ درصد یک فرزند و ۷/۷ درصد و فرزند و بیشتر داشتند. آزمون کلموگروف-اسمیرنوف نشان داد که مقیاس های باورهای غیرمنطقی در زوجین در سطح ۰/۰۵ به صورت نرمال توزیع شدند (سطح معناداری آزمون کلموگروف اسمیرنوف برای متغیرها بیشتر از ۰/۰۵ بود). بنابراین برای توصیف مقیاس های باورهای غیرمنطقی در زوجین از میانگین و انحراف استاندارد برای پاسخ به فرضیه های پژوهش از آزمون های پارامتریک استفاده می شود.

فرضیه اول: بین باورهای غیرمنطقی با سازگاری زوجین در مردان رابطه معنی دار وجود دارد. برای پاسخ از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج در جدول شماره ۱ آمده است.

جدول ۱. ضریب همبستگی پیرسون برای رابطه باورهای غیر منطقی با سازگاری زوجین در مردان

متغیرها	سازگاری زوجین	سطح معناداری
---------	---------------	--------------

۰.۰۰۴	-۰.۳۸۰**	ضرورت تائید و حمایت دیگران
۰.۷۲۵	۰.۰۴۷	انتظار بالا از خود
۰.۴۶۸	-۰.۱۰۳	تمایل به سرزنش خود
۰.۰۴۵	-۰.۲۸۵*	واکنش به ناکامی
۱.۰۰	-۰.۴۸۰**	بی مسئولیتی عاطفی
۰.۶۴۱	۰.۰۶۴	دل مشغولی زیاد همراه با اضطراب
۱.۰۰	-۰.۴۳۸**	اجتناب از مسائل
۰.۷۳۷	۰.۰۴۴	وابستگی
۰.۳۴۴	۰.۱۲۹	ناامیدی نسبت به تغییر
۰.۰۷۱	-۰.۲۳۷	کمال گرایی

نتیجه ضریب همبستگی پیرسون در جدول ۱ نشان می دهد که:

- ۱- رابطه ضرورت تائید و حمایت دیگران، واکنش به ناکامی، بی مسئولیتی عاطفی، اجتناب از مشکل در مردان منفی و از لحاظ آماری معنادار بود، چون سطح معناداری مشاهده شده برای این ضرایب از ۰/۰۵ کمتر بود ($P < 0/05$).
 - ۲- رابطه کمالگرایی و تمایل به سرزنش خود با سازگاری زوجین در مردان منفی بود ولی از لحاظ آماری معنادار نبود، چون سطح معناداری مشاهده شده برای این ضرایب از ۰/۰۵ بیشتر بود ($P > 0/05$).
 - ۳- رابطه انتظار بیش از حد از خود، نگرانی زیاد در مورد آینده، وابستگی، ناامیدی نسبت به تغییر با سازگاری زوجین در مردان مثبت ولی از لحاظ آماری معنادار نبود، چون سطح معناداری مشاهده شده برای این ضرایب از ۰/۰۵ بیشتر بود ($P > 0/05$).
- فرضیه دوم: بین باورهای غیرمنطقی با مقیاس های سازگاری زوجین در مردان رابطه معنی دار وجود دارد.

جدول ۲. ضریب همبستگی پیرسون برای رابطه باورهای غیرمنطقی با مقیاسهای سازگاری زوجین در مردان

متغیرها	رضایت زوجین	همبستگی زوجین	توافق زوجین	ابراز محبت
ضرورت تائید و حمایت دیگران	-۰.۳۰۹*	-۰.۲۶۳	-۰.۳۱۶*	-۰.۳۵۶**
انتظار بالا از خود	۰.۱۳۶	۰.۰۸۶	-۰.۲۱۹	-۰.۰۱۸
تمایل به سرزنش خود	-۰.۰۱۸	-۰.۰۴۸	-۰.۰۷۸	-۰.۰۰۳
واکنش به ناکامی	-۰.۱۲۶	-۰.۲۴۶	-۰.۲۰۳	-۰.۲۸۶*
بی مسئولیتی عاطفی	-۰.۳۳۰*	-۰.۴۸۶**	-۰.۲۰۴	-۰.۳۳۵*
دل مشغولی زیاد همراه با اضطراب	۰.۱۵۲	۰.۱۳۵	-۰.۱۱۹	-۰.۱۱۴

-۰.۳۵۱**	-۰.۲۹۳*	-۰.۳۵۲**	-۰.۶۶۴**	اجتناب از مشکل
-۰.۲۶۹*	-۰.۰۶۷	۰.۰۷۷	-۰.۰۵۲	وابستگی
۰.۰۵۷	-۰.۱۵۰	-۰.۰۷۲	-۰.۰۹۰	نامیدی نسبت به تغییر
-۰.۰۶۸	۰.۱۷۱	-۰.۲۱۱	-۰.۰۴۳	کمال گرایی

نتیجه ضریب همبستگی پیرسون در جدول ۲ نشان می دهد که:

۱- رابطه ضرورت تائید و حمایت دیگران، بی مسئولیتی عاطفی، اجتناب از مشکل با رضایت زوجین در مردان منفی و از لحاظ آماری معنادار بود، چون سطح معناداری مشاهده شده برای این ضرایب از ۰/۰۵ کمتر بود ($p < ۰/۰۵$). ولی رابطه بقیه مولفه ها با رضایت زوجین در مردان از لحاظ آماری معنادار نبود.

۲- رابطه بی مسئولیتی عاطفی، اجتناب از مشکل با همبستگی زوجین در مردان منفی و معنادار بود. ولی رابطه بقیه مولفه ها با همبستگی زوجین در مردان از لحاظ آماری معنادار نبود.

۳- فقط رابطه ضرورت تائید و حمایت دیگران و اجتناب از مشکل با توافق زوجین در مردان منفی و از لحاظ آماری معنادار بود، چون سطح معناداری مشاهده شده برای این ضریب از ۰/۰۵ کمتر بود ($p < ۰/۰۵$). ولی رابطه بقیه مولفه های باورها با توافق زوجین در مردان معنادار نبود.

فرضیه سوم: بین باورهای غیر منطقی با سازگاری زوجین در زنان رابطه معنی دار وجود دارد.

برای پاسخ از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج در جدول ۳ آمده است.

جدول ۳. ضریب همبستگی پیرسون برای رابطه باورهای غیر منطقی با سازگاری زوجین در زنان

متغیرها	سازگاری زوجین	سطح معناداری
ضرورت تائید و حمایت دیگران	-۰.۴۴۰**	۰.۰۰۰
انتظار بالا از خود	-۰.۰۶۸	۰.۶۱۰
تمایل به سرزنش خود	-۰.۱۶۳	۰.۲۱۸
واکنش به ناکامی	-۰.۲۶۱	۰.۰۵۲
بی مسئولیتی عاطفی	-۰.۳۶۵**	۰.۰۰۵
دل مشغولی زیاد همراه با اضطراب	-۰.۰۶۰	۰.۶۵۵
اجتناب از مسائل	-۰.۳۶۷**	۰.۰۰۳
وابستگی	۰.۰۹۱	۰.۴۸۹
نامیدی نسبت به تغییر	۰.۰۰۷	۰.۹۶۰
کمال گرایی	-۰.۱۱۹	۰.۳۵۹

- ۱- رابطه ضرورت تائید و حمایت دیگران، بی مسئولیتی عاطفی، اجتناب از مشکل در زنان منفی و از لحاظ آماری معنادار بود، چون سطح معناداری مشاهده شده برای این ضرایب از ۰/۰۵ کمتر بود ($P < ۰/۰۵$).
- ۲- رابطه انتظار بالا از خود، کمال گرایی و تمایل به سرزنش خود، واکنش به ناکامی با سازگاری زوجین در زنان منفی بود ولی از لحاظ آماری معنادار نبود، چون سطح معناداری مشاهده شده برای این ضرایب از ۰/۰۵ بیشتر بود ($P > ۰/۰۵$).
- ۳- رابطه دل مشغولی زیاد همراه با اضطراب، وابستگی، ناامیدی نسبت به تغییر یا سازگاری زوجین در زنان مثبت ولی از لحاظ آماری معنادار نبود، چون سطح معناداری مشاهده شده برای این ضرایب از ۰/۰۵ بیشتر بود ($P > ۰/۰۵$).
- فرضیه چهارم: بین باورهای غیرمنطقی با مقیاس های سازگاری زوجین در زنان رابطه معنی دار وجود دارد. برای پاسخ از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد، نتایج در جدول ۴ آمده است.

جدول ۴. ضریب همبستگی پیرسون برای رابطه باورهای غیرمنطقی با مقیاسهای سازگاری زوجین در زنان

متغیرها	رضایت زوجین	همبستگی زوجین	توافق زوجین	ابراز محبت
ضرورت تائید و حمایت دیگران	-.۳۱۴**	-.۳۳۲**	-.۳۶۰**	-.۲۶۲
انتظار بالا از خود	-.۲۸۳	-.۰۹۹	-.۲۶۳*	-.۰۲۹
تمایل به سرزنش خود	.۰۸۰	-.۱۷۸	-.۱۷۰	-.۲۰۴
واکنش به ناکامی	-.۲۳۵	-.۲۸۸*	-.۳۰۷*	-.۲۲۳
بی مسئولیتی عاطفی	-.۲۹۹*	-.۳۵۹**	-.۱۱۴	-.۱۷۵
دل مشغولی زیاد همراه با اضطراب	.۱۱۵	.۰۰۴	-.۰۸۶	-.۰۴۵
اجتناب از مشکل	-.۳۲۴*	-.۲۰۱	-.۲۳۷	-.۱۳۳
وابستگی	.۱۸۰	.۰۱۱	-.۰۱۴	.۰۲۴
ناامیدی نسبت به تغییر	-.۰۱۹	.۰۸۸	-.۱۱۰	-.۲۰۱
کمال گرایی	-.۰۳۶	-.۰۰۶	.۰۱۷	.۰۷۷

۱- رابطه ی ضرورت تائید و حمایت دیگران، بی مسئولیتی عاطفی، اجتناب از مشکل با رضایت زوجین در زنان منفی و از لحاظ آماری معنادار بود، چون سطح معناداری مشاهده شده برای این ضرایب از ۰/۰۵ کمتر بود ($P < ۰/۰۵$). ولی رابطه بقیه مولفه ها با رضایت زوجین در زنان از لحاظ آماری معنادار نبود.

۲- رابطه ی ضرورت تائید و حمایت دیگران، بی مسئولیتی عاطفی و واکنش به ناکامی با همبستگی زوجین در زنان منفی و معنادار بود. ولی رابطه بقیه مولفه ها با همبستگی زوجین در مردان از لحاظ آماری معنادار نبود.

۳- رابطه‌ی ضرورت تأیید و حمایت دیگران، انتظار بالا از خود و واکنش به ناکامی با توافق زوجین در زنان منفی و از لحاظ آماری معنادار بود، چون سطح معناداری مشاهده شده برای این ضریب از ۰/۰۵ کمتر بود ($P < ۰/۰۵$). ولی رابطه بقیه مولفه‌های باورها با توافق زوجین در زنان معنادار نبود.

۴- رابطه‌ی هیچکدام از باورهای غیر منطقی با ابراز محبت در زنان از لحاظ آماری معنادار نبود.

بحث و نتیجه گیری

نتایج بدست آمده از این پژوهش نشان داد باورهای غیر منطقی با سازگاری زناشویی زوجین رابطه دارد. نتایج حسینی و همکاران (۱۳۹۲)؛ ایروانی (۱۳۸۰)؛ فرجاد (۱۳۹۲)؛ سائمی (۱۳۹۱)؛ رادلی (۱۳۹۰)؛ دهکردی (۱۳۹۲)؛ بارون و همکاران (۲۰۰۶)؛ همدانی (۱۳۸۶)؛ برنشتاین (۱۹۸۹) نیز نشان دادند شواهد بسیاری، نشانگر این واقعیت است که مکانیسم‌های شناختی بر سازگاری و رضایت زناشویی اثرگذارند و به همین دلیل است، که زندگی زناشویی از گزند تفکرات غیر منطقی مصون نمی‌باشد. تحقیقات تردکس و پل (۱۹۹۲) نیز نشان می‌دهد که باورها و انتظارات غیر منطقی و غیر واقعی یک عامل شناخته شده در بروز اختلاف‌های زناشویی است. استالیس (۱۹۷۸، ۱۹۷۵) نظریه پرداز عقلانی، عاطفی، رفتاری بیماریها و اختلال‌های روانی راناشی از شناخت‌های اشتباه، باورها و عقاید نادرست و نگرش‌های غلط می‌داند. وی تأکید می‌کند که عامل تفکرات غیر منطقی و انعطاف ناپذیری تفکر، علت اختلاف‌ها در روابط اجتماعی و به خصوص در روابط زوج‌هاست. طبق آمار گزارش شده در زوج‌های ناسازگار عوامل سوء تفاهم، تفکرات غیر منطقی و مطلق‌گرا در حدود ۶۰ درصد بیشتر از عوامل دیگر دیده شده است. زیرا تفکر غیر منطقی تفکری اغراق آمیز، انعطاف ناپذیر، مطلق‌گرا و غیر واقعی است (به نقل از مظاهری، حیدری، ۱۳۸۴). بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که نتیجه بدست آمده از این تحقیق با تحقیقات زیادی همخوانی دارد. در این پژوهش یافته‌های ارزشمندی درباره باورهای غیر منطقی با سازگاری زناشویی زوجین بدست آمد. با این وجود، تفسیر نتایج پژوهش حاضر با توجه به برخی از محدودیت‌ها ضروری به نظر می‌رسد. نخست آنکه، نمونه معرف تمام زوجین شهر تهران نبود. دوم، در این پژوهش نشان داده شد که، رابطه باورهای غیر منطقی با سازگاری زناشویی در زنان و مردان اندکی متفاوت است اما به دلیل زیاد بودن تعداد متغیرها، پرداختن به تک تک متغیرهایی که منجر به سازگاری زناشویی در زنان و مردان می‌شود کار بسیار دشواری بود. سوم رابطه باورهای غیر منطقی با سازگاری زناشویی زوجین در سطوح مختلف تحصیلی و سنین مختلف بررسی نشد. چهارم رابطه باورهای غیر منطقی با سازگاری زناشویی زوجین در زوجینی که همسر خانه دار باشد یا شاغل مقایسه نشد. پنجم رابطه باورهای غیر منطقی با سازگاری زناشویی زوجین در مناطق مختلف تهران بررسی نشد. ششم متغیرهای مزاحمی چون وضعیت اقتصادی، فرهنگ زناشویی و نوع ازدواج مورد توجه قرار نگرفت. از آنجا که نتایج این تحقیق نشان داد باورهای غیر منطقی با سازگاری زناشویی رابطه دارد به مراکز مشاوره و بهداشت و درمان پیشنهاد می‌شود در برنامه ریزی‌ها، برای بهبود سازگاری زناشویی، سنجش و آموزش اهمیت نقش باورهای غیر منطقی را در جلسات قبل از ازدواج مدنظر قرار دهند. در صورت امکان سرای محله‌های موجود در مناطق شهرداری تهران در سخنرانی‌ها، کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی با اولویت موضوع آموزشی در حوزه روابط همسران به منظور افزایش آگاهی شهروندان عامل بنیادی باورهای غیر منطقی را مدنظر قرار دهند. به جوانان توصیه می‌گردد از قبل از ازدواج با بهره‌مندی از مداخلات روانشناختی و آموزش در جهت خودشناسی (شناخت باورهای غیر منطقی خود) و رشد شخصیت خود گام بردارند. به محققین پیشنهاد می‌شود تحقیقات جدید جهت تکرار یافته‌های این مطالعه با زوجین در سطوح مختلف تحصیلی و سنین، شهرها، مناطق مختلف تکرار شود. تحقیقات جدید با تعداد محدودی از باورهای غیر منطقی با سازگاری

زناشویی زوجین صورت گیرد که امکان بیشتر برای پرداختن به جزئیات میسر گردد. بررسی رابطه باورهای غیرمنطقی با سازگاری زناشویی زوجین در زوجینی که همسر خانه دار باشد یا شاغل مقایسه شود. متغیرهای مزاحمی چون وضعیت اقتصادی، فرهنگ زناشویی و نوع ازدواج مورد توجه قرار گیرد. رابطه باورهای غیرمنطقی با سازگاری زناشویی زوجین در مشاغل مختلف بررسی شود.

منابع

- ۱- ابوالقاسمی، عباس؛ کیامرثی، آذر. (۱۳۸۵). بررسی رابطه آندروژنی و سلامت روانی با سازگاری زناشویی در زنان. مجله مطالعات زنان. شماره دهم. بهار ۱۳۸۵
- ۲- امانی، رزیتا؛ مجدوبی، محمدرضا (۱۳۹۱). رابطه بین تیپ های شخصیتی مایرز-بریگز و رضایت مندی زناشویی، نخستین همایش ملی شخصیت در زندگی نوین. دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج
- ۳- برنشتاین، فیلیپ؛ برنشتاین، ماری. (۱۳۸۲). زناشویی درمانی (حمیدرضا سهرابی، مترجم). موسسه خدمات فرهنگی رسا
- ۴- برازنده، هدی؛ صاحبی، علی؛ امین، یزدی. (۱۳۸۵). رابطه معیارهای ارتباطی با سازگاری زناشویی فصلنامه روانشناسی ایرانی. سال دوم. شماره ۸
- ۵- تقی پور، منوچهر. (۱۳۷۳). بررسی و مقایسه باورهای غیر منطقی در اختلالات روان تنی با افراد بهنجار. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره. دانشگاه علامه طباطبائی
- ۶- دهکردی، مهناز؛ صالحی، شیرین؛ رضایی، اکبر. (۱۳۹۲). مقایسه باورهای غیر منطقی و سبک های دفاعی در بین بیماران کرونر قلب و افراد عادی. فصلنامه علمی پژوهشی. سال دوم. شماره ۲
- ۷- درویش، زهرا؛ کهکی، فاطمه. (۱۳۸۷). بررسی رابطه سازگاری زناشویی و بهزیستی روانی مجله مطالعات زنان سال ۶. شماره ۱
- ۸- شفیق آبادی، عبدالله؛ ناصری، غلامرضا. (۱۳۶۵). نظریه های مشاوره روان درمانی، تهران: نشر دانشگاهی
- ۹- حسین شاهی، محبوبه؛ نوری، ابوالقاسم؛ مولوی حسین. (۱۳۸۲). رابطه بین کانون کنترل و سازگاری زناشویی همسران شاغل در آموزش و پرورش (دبیران) شهرستان شیراز. پژوهش های روانشناختی ۷
- ۱۰- ثنایی، باقر؛ روشن، رسول؛ علیقی، علیرضا؛ ملیانی، مهدیه. (۱۳۹۱). اثربخشی زوج درمانی مبتنی بر خودنظم بخشی در ارتقا سازگاری زناشویی زوجین دارای مشکلات زناشویی مراجعه کننده به مرکز مشاوره. فصلنامه مشاوره و روان درمانی. سال دوم. شماره ۲
- ۱۱- حسینی، زهرا؛ خلقی، زهرا؛ جابری، سمیه؛ صدیقی، اکرم؛ صالحی، و جیه؛ تفویضی، متین؛ جزایری، رضوانا؛ السادات؛ فاتحیزاده، مریم السادات. مقایسه ویژگیهای شخصیتی زوجین متعارض و عادی با استفاده از پرسشنامه شخصیتی ۵ عاملی نئو (زمستان ۱۳۹۱ و بهار ۱۳۹۲). مجله علمی پزشکی قانونی. دوره ۱۹. شماره ۱ و ۴
- ۱۲- مظاهری، محمدعلی؛ مظاهری؛ حیدری، محمود. (۱۳۸۴). ارتباط تفکرات غیر منطقی و الگوهای دلبستگی با سازگاری زناشویی. خانواده پژوهی. سال اول. شماره ۴

11-Ellis, A. (1978). Family therapy: A phenomenological and active directive approach. Journal of Marriage and family counseling, 4, 43-50

12-Bridges,R.K.&Sanderman,R.(2002).the Irrational Beliefs Inventory:cross cultural comparisons between American and Dutch samples.Journal of Rational-Emotive&cognitive Therapy,20,237,343.